

Gjeldende føringer for barnehagens digitale praksis

Barnehagens digitale praksis har kommet inn som en egen arbeidsmåte i ny rammeplan, og skal bidra til barns lek, kreativitet og læring. Her er det forventninger om at personalet aktivt støtter opp om barns læreprosesser og bidrar til et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn gjennom bruk av digitale verktøy. Samtidig skal personalet utforske og eksperimentere med teknologi sammen med barna. Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier (Utdanningsdirektoratet, 2017). I tidligere rammeplan har det kun vært påpekt at «(...) barn bør få oppleve at digitale verktøy kan være en kilde til lek, kommunikasjon og innhenting av kunnskap» (Kunnskapsdepartementet, 2006, 2011). Det er med andre ord en tydelig endring i rammeplanen her. Ordlyden har endret seg fra *bør* til *skal*, og det presiseres en sterkere forventning om at barnehagen tar i bruk digitale verktøy i sin hverdag og på *alle* fagområder. Det handler om å knytte teknologi sammen med det som allerede foregår i barnehagen. Her må personalet selv reflektere over hva endringen i rammeplanen innebærer for deres pedagogiske arbeid (Bølgen, 2018).

Bakgrunnen for endringen i rammeplanen finner vi i Stortingsmelding 19 *Tid for lek og læring* (2016). Her fremheves det et mål om å styrke kvaliteten på det barnehagetilbudet som gis i norske barnehager. Det er et ønske om å videreføre det som er bra i barnehagen, samtidig som den skal utvikles i takt med de endringene som skjer i samfunnet og de behov som dagens og fremtidens barn har. Vi har fått en mer digitalisert hverdag, noe som også vil påvirke innholdet som forventes i barnehagen. Den teknologiske utviklingen går raskt, og vi vet ikke med sikkerhet hva som vil møte dagens barnehagebarn i fremtiden. Det vi vet er at digital kompetanse

er en forutsetning i dag for å delta i ulike former for læring og utdanning, og for å delta aktivt i samfunns- og arbeidsliv (Meld. St. 19, 2016).

For å bistå i arbeidet med å implementere ny rammeplan (2017), lanserte regjeringen en kompetansestrategi for at ansatte jevnlig skal få delta i utviklingsarbeid for å øke sin forståelse av barnehagens innhold og oppgaver (Kunnskapsdepartementet, 2018). Ett av temaene som skisseres i strategien er *barnehagens digitale praksis* (Kunnskapsdepartementet, 2018). Utdanningspolitiske styringsdokumenter legger med andre ord føringer for at barnehager skal innføre og bruke digitale verktøy. Det skapes dermed et ytre press for å sette i gang et utviklingsarbeid der digital praksis er en del av den utviklingen en ønsker å oppnå. Det er viktig at den enkelte barnehage, nettverk eller kommune er bevisste på at de kan styre utviklingsarbeidet på egne premisser og med en plan for hvordan en ønsker at utviklingsarbeidet skal gå (Bergersen, 2010). Utviklingsarbeid fungerer som oftest best når det er forankret i barnehagens egne behov og ønsker, og tar utgangspunkt i mål og ønsker som de ansatte selv har kommet frem til.

Hvorfor digital praksis?

Med de nye kravene i rammeplanen kommer også nødvendigheten av å bruke digitale verktøy på en reflektert måte. Digitale verktøy kan være gode pedagogiske virkemidler i barnehagens arbeid, men det er likevel viktig å lytte til kritiske og konstruktive motargumenter når det gjelder hvordan og hvor mye digitale verktøy skal brukes (Bergersen, 2010). Å bruke teknologi er ikke et mål i seg selv. Det sentrale er **hvordan** teknologien brukes i en pedagogisk sammenheng. Det handler først og fremst om pedagogikk, og at personalet handler på måter som skaper trivsel og utvikling hos barna (Bølgan, 2018). Barnehagens digitale praksis må ivareta barns helhetlige utvikling, samtidig som rammeplanen presiserer at digitale verktøy skal

brukes med omhu og ikke dominere som arbeidsmåte (Kunnskapsdepartementet, 2017). En slik inngang til digital teknologi fordrer pedagoger som er til stede, og som vet hvordan teknologien kan brukes i en pedagogisk sammenheng (Letnes, 2018). Det er grunn til å se nærmere på hva digitale verktøy kan bidra med inn i barnehagens pedagogiske arbeid. Det finnes nemlig uendelig med muligheter, og det trenger ikke å være dyrt, vanskelig og avansert.

Teknologi kan skape magi ved å få akebakken til å se ut som om den er fylt med glødende lava, eller at selveste julenissen med reinsdyr og slede kan skimtes mellom grantrærne i skogen. Teknologi bidrar til at barna får undre seg, forske på og utforske ulike fenomen som de er interesserte i. De får anledning til å komme tettere på i undersøkelsen av døde frosker, det yrende livet i maurtua, livet i sjøen, og andre ukjente steder som ikke er like lett tilgjengelige for oss uten slike verktøy. Barna kan bli kjent med koding og programmering, og de kan skape og produsere filmer og digitale bøker. En slik tilnærming til digital praksis er sosial, engasjerende, spennende og interessant for barn. Fokus er på selve prosessen og opplevelsen som barna er med på, og ikke på hva slags læring og utbytte de sitter igjen med etterpå. Samtidig kan den bidra med felles opplevelser og felles referanser, som igjen inspirerer til lek og samspill i andre sammenhenger. Ved god pedagogisk bruk vil ikke digitale verktøy bidra til mer passivitet i hverdagen. Barna blir ikke digitale konsumenter, men digitale produsenter som aktivt medvirker i egne utviklingsprosesser. Det forutsetter refleksjon og bevisste valg fra personalets side.

Referansar:

Bergersen, A. (2010). Barnehagepersonalets møter med IKT, i Bergersen, Gjerde & Helland, *Digital kompetanse i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget.

Bølgan, N. (2018). *Digital praksis i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget.

Kunnskapsdepartementet (2006). Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver. Hentet 29.08.19 fra:

<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kd/reg/2006/0001/ddd/pdfv/282023-rammeplanen.pdf>.

Kunnskapsdepartementet (2018). Kompetanse for fremtidens barnehage. Revidert strategi for kompetanse og rekruttering 2018-2022). Hentet fra:

https://www.regjeringen.no/contentassets/7e72a90a6b884d0399d9537cce8b801e/kompetanse-strategi-for-barnehage-2018_2022.pdf.

Letnes, M-A. (2018). Rammeplanens fortid – nåtid – fremtid, i Moe (red). *Boka om kunst og håndverk i barnehagen*. (s. 53 – 64). Oslo: Universitetsforlaget.

Meld. St. 19 (2016), *Tid for lek og læring – Bedre innhold i barnehagen*. Hentet 29.08.2019 fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-19-20152016/id2479078/>.

Utdanningsdirektoratet (2017). Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver. Hentet fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/>.